

Nedslag i Michelsen-slægten

Hvidet, 1957

**Jens Rasmussen
Holme, 16. maj 2021**

Forord

At beskæftige sig med slægtshistorie er efter min mening lige så spændende som at lege privatdetektiv fordi man hele tiden skal søge oplysninger, vurdere oplysningerne og prøve at finde en sammenhæng mellem dem.

Her i Coronatiden er der gode muligheder for de indendørs sysler, og jeg fik lyst til at se nærmere på Michelsen-familien fra Hvidet i Lendum. Som indgift i Michelsen-slægten har jeg hidtil kun beskæftiget mig perifert med den, men på en køretur på Djursland blev jeg opmærksom på navnet Kni og Knigården, og jeg kom i tanke om at Ingers morfar, Christian Frederik Harald Michelsen, blev født på den egn. Nu har man normalt anset ham for at være en 'rigtig' vendelbo, og derfor var jeg nysgerrig efter at lære mere om hans baggrund.

Jeg havde allerede noget materiale om slægten til rådighed:

- Stamtavler udarbejdet af Poul Foss Michelsen
- Oversigter fra 150-års slægtsgårdsjubilæum på Hvidet
- 'Slægtsgaardsdiplom' for Hvidet fra Dansk Slægtsgaardsforening

og dertil kommer nogle fantastiske nye muligheder på internettet:

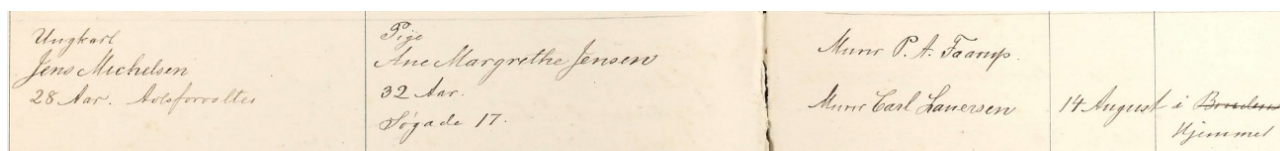
- Ancestry som for nyligt har affotograferet de danske kirkebøger og gratis stillet materialet til rådighed for danske slægtsforskere. En betydelig del af materialet er digitalt søgbart, og man kan således være heldig at finde fødested for en person uden at skulle igennem kirkebøger fra et antal formodede sogne. Man skal dog bruge den svenske udgave, ancestry.se, og tilmelde sig, men det koster ikke noget.
- Danishfamilysearch.dk giver adgang til danske folketællinger og kirkebøger og så vidt muligt i renskreven form så man slipper for at tyde den gotiske håndskrift i kilder fra før ca. 1875. Også gratis, men med tilmelding for at få adgang til alle muligheder.
- Salldata.dk giver adgang til materiale fra Statens Arkiver, men med et bedre brugerinterface end hvis man går via Statens Arkiver.
- Geni.com med oplysninger om flere hundrede millioner mulige slægtninge og med gode muligheder for at finde links mellem personer vidt adskilt i tid og rum.
- Nygaards sedler er næsten ½ million håndskrevne, men nu digitaliserede huskesedler om en mængde jyske slægter skrevet af arkivar H.S.A. Nygaard.
https://ddd.dda.dk/nygaard/visning_billed.asp?id=186621&sort=e

Jens og Ane

Christian Frederik Harald Michelsen var søn af Jens Michelsen og Ane Margrethe Jensen.

Jens Michelsen, som fik skøde på Hvidet i 1902, var ikke fra egnen så han 'giftede sig til gården' som det hed engang. Han var født i Holmstol ved Gjern hvor faderen i folketællingen for 1870 havde 'gående post' som erhvervsbetegnelse. Jens' aner kom i de første generationer fra et område med en radius på 10 km mellem Århus, Viborg og Silkeborg. Jens' hustrus aner kom alle fra Lendum sogn eller fra nogle få sogne øst og syd for Lendum.

Jens og Ane blev gift 14-08-1881 ved et hjemmebryllup i Søgade 17 i Århus. De havde sikkert mødt hinanden på Herregården Odden i Mygdal sogn. Ifølge omtalen i Sindal Avis i 1983, hvor deres ældste datter fyldte 100 år, var Ane oldfrue, og Jens var inspektør på Odden.

Udsnit af kirkebogen for 1881 for Vor Frue kirke i Århus

Om Jens (Ungkarl) står at han er 'Avlsforvalter' og om Ane (Pige) at hendes bopæl er Søgade 17. Forlovere var de to murere, Lauersen og Faarup. Det er ikke navne som er kendt i slægten, og man kunne have forventet en eller flere repræsentanter fra parrets familier. Vi ved ikke noget om hvad Ane foretog sig i Århus.

Parret fik fem børn:

- Mette Magdalene Lydia Michelsen, født 18-02-1883 på Vedø, Koed sogn, Sønderhald herred
- Jens Michael Valdemar Michelsen, født 06-08-1885 i Århus, Vor Frue sogn, Hasle herred
- Christian Frederik Harald Michelsen, født 11-08-1887 i Kni, Ørum sogn, Djurs Nørre herred
- Carl Thorvald Foss Michelsen, født 31-05-1890 på Hvidet, Lendum sogn, Horns herred
- Johannes Eduard Foss Michelsen, født 28-09-1894 på Hvidet, Lendum sogn, Horns herred

Før i tiden tog man det ikke så nøje med stavningen af navne, og selv i kirkebøgerne kan der være forskellige måder at betegne den samme person. 'Mikkel' og 'Mikkelsen' forekommer derfor afvekslende med 'Michel' og 'Michelsen'. I kirkebogen for Lendum sogn, er 'Mikkelsen' fx streget over ved Johannes' dåb og senere – efter forevisning af forældrenes vielsesattest - rettet til 'Michelsen'.

For de fem søskende var der ingen tvivl om efternavnet ved dåben: Det var faderens efternavn, og man havde næsten hundred år før forladt sædvanen med at kalde børnene efter faderens fornavn hvor de så kom til at hedde 'Jens Søn' eller 'Jens Datter'. Ane og Jens besluttede at give hvert af børnene tre for- eller mellemnavne, og det royale indslag fra datidens kongehus er tydeligt (Carl, Valdemar, Christian, Frederik, Harald).

Som det fremgår af oversigten over Jens og Anes børn, blev de født fire forskellige steder, og parrets første barn, Mette Magdalene Lydia, blev født medens faderen var forvalter af Vedø hovedgård ved Kolindsund på Djursland.

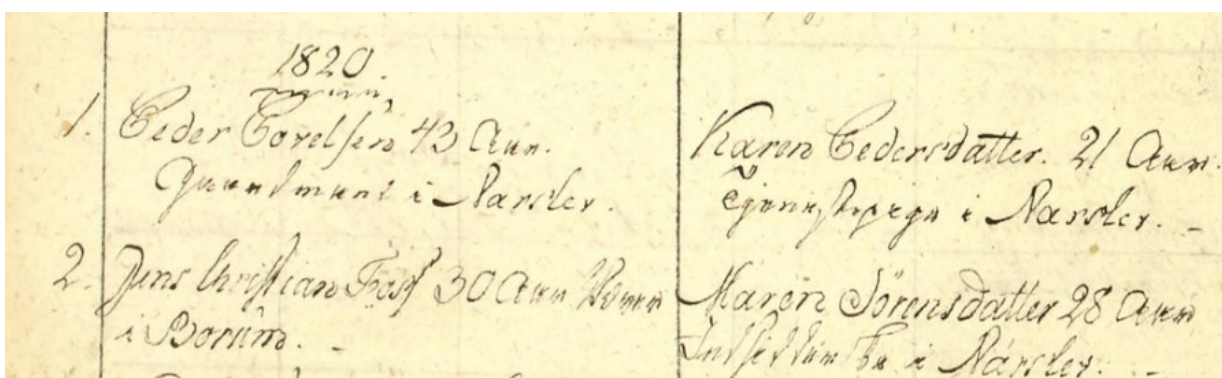
Herefter har Jens nok været uden stilling for det næste barn, Jens Michael Valdemar, blev døbt i Vor Frue kirke Århus. Her er pigen Jensine M. Michelsen nævnt som fadder. Det var Jens' søster, Jensine Marie, på 22 år. I kirkebogen er Jens' stilling landmand, og som adresse er angivet St. Annagade 18 i det nye bykvarter syd for jernbanen. Parret må stadig have haft en vis tilknytning til Århus.

Christian Frederik Harald fødtes i 1887, og i kirkebogen omtales Jens som gårdejer på Knigården ikke langt fra Vedø. Jeg har ikke kunnet se ud af folketællinger hvor længe familien opholdt sig i Kni. Jens og Anes to sidste børn, Carl Thorvald Foss og Johannes Eduard Foss, blev døbt i Lendum hvor Jens omtales i kirkebogen som bestyrer på Hvidet.

Foss-grenen

Navnet Foss findes ikke i Jens og Anes forældregeneration, men Jens' morfar hed Jens Foss. Jens Foss og hans forældre kan findes i flere folketællinger for Borum sogn, ude vestpå i nutidens Århus kommune. Jens Foss omtales i en folketælling og ved sin vielse som Jens Christian Foss, men han blev døbt Jens Foss 15-10-1780 i Framlev kirke.

Ved folketællingen 1787 boede han hjemme som 6-årig. Ved næste folketælling i 1801 var han tjenestekarl på en gård hvor ejeren også var væver. Jens er her registreret som væverdrenge, og i folketællingen for 1834 er han registreret som væver med egen familie.

Kirkebogen for Årslev sogn

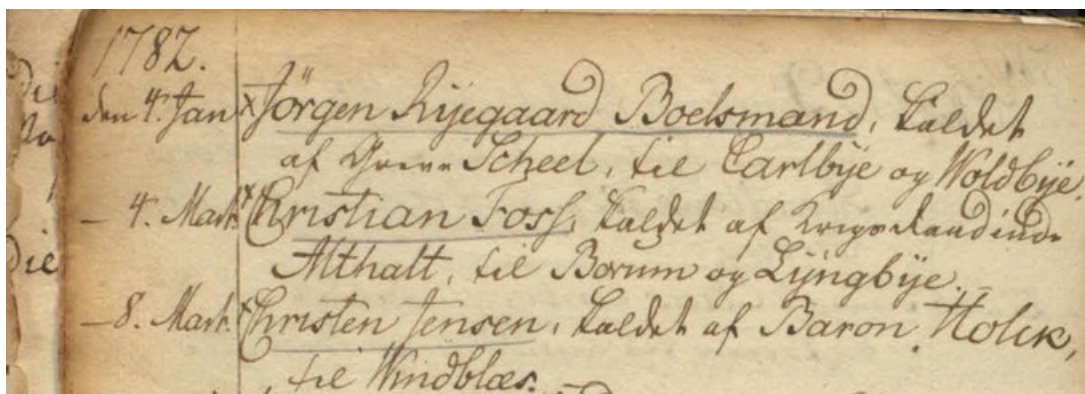
Jens Foss blev som vist ovenfor gift i 1820 med Maren Sørensdatter som er angivet som indsidderske i Årslev, dvs. hun lejede sig ind i huset hos en familie, men var ikke ansat i familien. Hendes alder angives til 28 år, men ifølge folketællingerne var hun født i 1788. Tilsvarende bliver Jens omtalt som 30-årig, selvom han i folketællingerne var fra 1780 og dermed 40 år. Det har været et modent par efter den tids forhold. Se også folketællingen nedenfor:

Jens Christian Foss	54	gift	M. Sørensdatter og Maren
Maren Sørensdatter	46	gift	Jens Foss
Anders Jensen Foss	17	ungift	Maren Sørensdatter
Maren i Marie Jensen datter	13		
Maren Jensen datter	10		
Christine Jensen datter	7		

Folketælling fra Borum sogn 1834

Efternavnet Foss skrives her med et 'langt s' som en rest af den gotiske håndskrift. Han hed altså ikke 'Fosh'! Jens' omtales som væver, og familien boede til leje (Inderste svarende til innsidder). Det ældste barn, Anders, var i 1834 17 år, og han blev dermed født tre år før ovennævnte bryllup. Jens havde måske været gift før?

Om Jens Foss' far, Christian Foss, står i kirkebogen ved sønnens dåb 'Skoleholder i Hørslevbole' i Framlev, og i folketællingen for 1787 at han er sognedegn. Hans fødselsår og -sted er ikke umiddelbart at finde, men ifølge folketællingerne var han født omkring 1745. Christian Foss fik sit kald som degn og skolelærer i Lyngby og Borum sogne i 1782. Se nedenfor:

Oversigt i Statens arkiver over præster og degne i Århus amt

Christian Foss blev udnævnt (kaldet) til sit embede 04-03-1782 af ejeren af den nuværende Lyngbygård som dengang ejede de to sognekirker, Borum og Lyngby. Ejeren af Lyngbygård var enke og tituleredes 'Krigsrådinde Althalt'.

Ved opslag i Google fandt jeg hans navn i en arvesag <https://www.brejl.dk/havrebal.htm> fra 1784 efter en afdød enkefrue fra lavadelen, Cathrine Marie Foss, som nemt kunne findes via geni.com:

Cathrine Marie Christiansdatter Foss 🌐

Køn:	Kvinde
Fødsel:	circa 16. august , 1698 Gjessinggård, Tvede Sogn, Nørhald herred, Randers Amt, Denmark (Danmark)
Dødsfald:	07. oktober 1784 (82-90) Randers (88 aar gl.)
Begravet i:	Vindum Kirke?, Randers
Immediate Family:	Datter af Christian Johansen Foss og Anne Jensdatter Søeskou Gift med Hans Eilersen Steinfeldt , til Demstrup, Vindum Overgaard og Skaungaard og Peder Nielsen Søster til Margrethe Thodberg , til Knudseje; Jens Christensen Foss ; Anne Sophie Foss ; Elisabeth Christiansdatter Foss ; Christian Christiansen Foss og 2 andre
Tilføjet af:	Ruth Dahl Larsen on 15. april 2014
Administreres af:	Ruth Dahl Larsen , Jan Sem Dambæk , Hanne Abel Nielsen (Møller) og Clovis Marquard von Steinfeldt

Cathrines farfar var født i Sønderborg i 1664, og familienavnet staves her undertiden 'Voss'. Ifølge skiftet skulle arven deles i 17 poster bl.a. til hendes brorsøn og dennes børn, en søstersøn og så til 'Christian Foss, skoleholder i Framlev, nu degn i Borum'. Det kan ikke være nogen anden end faderen til Jens Foss, men der står intet om Cathrines relation til Christian.

Her kommer heldigvis et andet skifte ind: <https://www.brejl.dk/aalborghus.html#hus1731>. Dette skifte er efter Cathrines søster, Margrethe, gift med Jens Pedersen Thodberg som fra 1733 og til 1748 ejede herregårdene Dybvad og Knudseje i Skæve sogn i Dronninglund herred:

192 Margrethe Foss på Knudseje. 21.1.1750, fol.1001, no.109.

Enke efter Jens (Pedersen) Todberg, (skifte 11.2.1745 i skifteforretninger med bilag no.140 i Ålborghus amt, her efter Nygård. Oplysninger herfra i parentes). B:

1) Birthe Christine Todberg g.m. Peder Rasmussen, forpagter på Knudseje

*2) Maren Todberg, død, var g.m. Conrad Frederik Rumohr. 1B:
a Marie Elisabeth Rumohr, (7 år i 1745).*

FM: Jørgen Pallesen Kjærulf på Stenshede

3) Anne Todberg g.m. Niels Thomsen på Birket i Skæve sogn (farver i Sæby i 1745)

*4) Marie Anne Todberg, død, var g.m. Peder Bertelsen, gartner på Koldinghus slot. 2B:
a Frederik Pedersen 2*

b Christian August Pedersen 1

5) Engel Margrethe Todberg, enke efter Jacob Lind i København

6) Anne Cathrine Todberg g.m. Anders Brønnum på Stenshede

7) Elisabeth Todberg i Kolding, (24 år i 1745)

8) Peder Todberg på Hørbylund, (21 år i 1745)

9) Christian Todberg, student i Holland, (20 år i 1745)

10) Jens Todberg, student her på stedet, (19 år i 1745).

Desuden nævnes afdødes søster Anne Cathrine Foss.

I dette skifte nævnes en datter, Anne Todbjerg, gift med Niels Thomsen på Birket i Skæve sogn, og det nævnes også at han er farver i Sæby i 1745. Og det er i Sæby kirke at Christian Foss er døbt 07-06-1746 hvor moderen benævnes 'Mad^{me} Anne Thodberg' (Madame). At Christian er omtalt som 42-årig ved folketællingen i 1787, skyldes at man angav 'Personernes Alder, det løbende Alders Aar iberegnet', dvs. 42 år betød at han var i det 42. år.

'Vores' Christian Foss, som Cathrine betænkte i sit testamente i 1784, var altså sønnen til hendes søsterdatter. Det giver mulighed for at konstruere en stamtavle for Christian Foss (**Bilag 1**), og den kan føre vidt for vi er nu inde i nogle jyske herregårdsslægter som ofte er meget vel dokumenterede.

Christian Foss fik i øvrigt sin afsked som degn i 1818, og han døde inden 1826, for hans hustru døde som degneenke 11-08-1826 i Borum.

Knudseje i Skæve sogn, Dronninglund herred. Hovedbygningen

Konklusion

Ved at grave i arkiverne et par dage foran sin skærm kan man være heldig at udvide en families stamtræ, i dette tilfælde Michelsen-familien. Mange af de viste aner i **Bilag 1** er nye i forhold til det hidtidige materiale.

Stamtavlen er interessant fordi den viser en relativt stor spredning. Der er repræsentanter for både land og by, repræsentanter for lavadel og mere beskedne familieforhold, og desuden er der en række forskellige erhverv repræsenteret ud over landbrug som jo var dominerende indtil for blot ganske få generationer siden.

I **Bilag 2** har jeg samlet links til nogle af de anvendte kilder for at gøre det lettere for andre at kontrollere og helst udbygge aneoversigten med mange flere navne, erhverv og steder – og gerne med flere åbne spørgsmål.

Bilag 3 viser Christian Frederik Harald Michelsens efterslægt.

Bilag 1

Aneoversigt for Christian Frederik Harald Michelsen (Anenummer 1)

11 maj 2021

Anenr.	Navn	Født	Fødested	Død
1	Christian Frederik Harald Michelsen	11 aug 1887	Knigaarden, Ørum sogn, Djurs Nørre herre	6 sep 1963
2	Jens Michelsen	31 mar 1853	Holmstol, Skannerup sogn, Gjern herred	20 aug 1919
3	Ane Margrethe Jensen	22 jul 1849	Lendum sogn, Horns herred	16 nov 1930
4	Michel Jensen	16 maj 1815	Haurum Sogn, Houlbjerg herred	
5	Maren Jensdatter	21 okt 1824	Borum sogn, Framlev herred	
6	Jens Hansen	12 sep 1813	Hørby sogn, Dronninglund herred	15 nov 1893
7	Mette Nielsdatter	12 maj 1821	Lendum sogn, Horns herred	1 jun 1911
8	Jens Poulsen	1771	Astrup, Aidt sogn, Houlbjerg herred	5 feb 1840
9	Øllegaard Michelsdatter	1777		7 jun 1819
10	Jens Foss	1780	Hørslevbol, Framlev sogn, Framlev herred	
11	Maren Sørensdatter	1792		
12	Hans Jeppesen	jul 1765	Hale i Hørby sogn, Dronninglund herred	20 feb 1848
13	Margrethe Jensdatter	20 jul 1777	Vang, Torslev sogn, Dronninglund herred	18 apr 1848
14	Niels Christiansen	1790		
15	Maren Pedersdatter	1790	Taars sogn, Børglum herred	
16	Poul Laursen			
18	Michel Hansen		Skjød sogn, Houlbjerg herred	
19	Birthe Sørensdatter	1753	Haurum Sogn, Houlbjerg herred	
20	Christian Foss	1746	Sæby	2 dec 1818
21	Johanne Maria Jørgensdatter Hald	1749		
24	Jeppe Hansen			
25	Kirsten Laursdatter			
26	Jens Andersen	1742		
27	Anne Jensdatter	1742		
38	Søren Frandsen	1706		1778
39	Elle Nielsdatter	1722		22 aug 1787
40	Niels Thomsen			
41	Anne Thodberg	1715		
42	Jørgen Hald			
76	Frands Joensen	1675	Njær, Haurum sogn, Houlbjerg herred	1723
82	Jens Pedersen Thodberg	1677		11 feb 1745
83	Margrethe Foss	1690	Hjørring	1 feb 1748
164	Peder Rasmussen Thodberg	1640		6 maj 1698
165	Maren Pedersdatter	1645	Hjortshøj sogn, Hasle herred	2 nov 1729
166	Christian Johansen Foss	30 juni 1664	Sønderborg, Als Sønder herred	3 mar 1737
167	Anne Jensdatter Søeskou	1670		november 1727
332	Johan Voss			
333	Anna Magdalena Johannsdatter			dec 1713

Bemærk: Fædre har barnets anenummer ganget med 2, og mødre har barnets anenummer ganget med 2 plus 1.

Bilag 2. Links

Jens og Ane, vielse

<http://ao.salldata.dk/vis1.php?bsid=383672&side=18>

Folketælling 1787 Borum - Christian Foss

<https://www.danishfamilysearch.dk/cid30476>

Folketælling 1801 Borum - Jens Foss

<https://www.danishfamilysearch.dk/cid1138082>

Folketælling 1834 Borum - Jens Foss

<https://www.danishfamilysearch.dk/cid2446603>

Christian Foss degneoversigt

<http://ao.sa.dk/ao/data.ashx?bid=62161366>

Arv til Christian Foss i Borum:

<https://www.brejl.dk/havrebal.html>

Generelt om Foss-slægten fra Sønderborg

<https://troidkaer-katteri.dk/foss.html>

Jens Andersen folketælling 1801

<https://www.danishfamilysearch.dk/cid1430123>

Søren Frandsen og Elle Nielsdatter

<http://home.salldata.dk/kilder/index.php?pid=3601>

Frands Joensen

<https://xuri.dk/Genealogy/getperson.php?personID=I4060&tree=TheHanssonTribe>

Jørgen Hald

[https://www.geni.com/people/J%C3%B8rgen-Hald/6000000098024418047?](https://www.geni.com/people/J%C3%B8rgen-Hald/6000000098024418047?through=6000000098023305935)

[through=6000000098023305935](https://www.geni.com/people/J%C3%B8rgen-Hald/6000000098024418047?through=6000000098023305935)

Bilag 3. C.F.H. Michelsens efterslægt

